

คำขอบคุณ

การเกิดปรากฏการณ์ขบวนการประชาชนในช่วง 2-3 ทศวรรษที่ผ่านมา ทำให้เกิดความสนใจถกเถียง แลกเปลี่ยนมิติการเมืองของขบวนการทางสังคมทั้งในส่วนของนักเคลื่อนไหวในขบวนการฯ และมีเรียนการสอนในสถาบันการศึกษาต่างๆ ดังในภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้มีการปรับปรุงหลักสูตรเมื่อปี 2540 เปิดสอนวิชาขบวนการทางสังคมและการเมือง และวิชาองค์กรนอกภาครัฐในกระบวนการนโยบายสาธารณะ ในระดับปริญญาตรี และโทตามลำดับ ซึ่งผู้เขียนเป็นผู้สอนร่วมกับ รศ.ม.ร.ว.พฤษิสาณ ชุมพล

วิชาดังกล่าวนี้จึงเกิดขึ้นเพื่อไล่ตามการอธิบายปรากฏการณ์ทางสังคมการเมืองไทย เพราะวิชาเดิมที่เป็นฐานในการปรับปรุงก็คือ วิชาพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ ซึ่งแม้จะให้ความสนใจศึกษาการเมืองผ่านกลุ่มก้อนของผู้คน แต่ก็ดูเหมือนยังให้ความสำคัญกับพื้นที่ และกลไกการเมืองในระบบปกติเป็นด้านหลัก ผ่านกรอบการวิเคราะห์การเมืองแบบกลุ่มผลประโยชน์หรือกลุ่มผลักดัน ซึ่งดูเหมือนจำเป็น แต่ยังไม่เพียงพอในการทำความเข้าใจ เช่นเดียวกับข้อจำกัดของการศึกษาวิเคราะห์การเมืองในเชิงโครงสร้างและสถาบัน (Legal-Institutional Approach)

ในวงวิชาการต่างประเทศมีงานเขียนจำนวนมากในเชิงแนวคิด ทฤษฎีขบวนการทางสังคม ซึ่งก็มาจากการสังเคราะห์ประสบการณ์การเคลื่อนไหวทางสังคม แต่ในสังคมไทยดูเหมือนว่าถกเถียงแลกเปลี่ยน การเรียนรู้ แม้จะมีอย่างกว้างขวาง แต่ก็ไม่มีงานเขียนมากนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานเขียนซึ่งเป็นตำราพื้นฐานเพื่อประกอบการเรียนการสอนในชั้นเรียน และการทำความเข้าใจปรากฏการณ์ขบวนการทางสังคม

ผู้เขียนจึงมุ่งหวังว่า งานเขียนนี้จะเป็พื้นฐานเบื้องต้นสำหรับการวิเคราะห์การเมืองของขบวนการทางสังคม รวมทั้งการทำความเข้าใจการเมืองภาคประชาชน และองค์กรนอกภาครัฐในกระบวนการนโยบายสาธารณะ ภายใต้บริบทที่มีการเคลื่อนไหวและเติบโตในพื้นที่ประชาสังคมของสังคมไทยที่มีความสำคัญมากขึ้นทุกที เพื่อประโยชน์แก่นิสิต นักศึกษา และอาจจะเป็ประโยชน์ต่อสำหรับนักเคลื่อนไหวในขบวนการทางสังคมที่จะได้ใช้เป็นกรอบในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสังเคราะห์ประสบการณ์ต่อไป

สุดท้าย ผู้เขียนขอบขอบพระคุณอย่างยิ่งต่อ ศ.ดร.ผาสุก พงษ์ไพจิตร ที่กรุณาช่วยอ่านและให้คำปรึกษาที่สำคัญและเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงเป็นอย่างมาก คุณอุษเชนทร์ เชียงแสน อาจารย์กึ่งกาญจน์ สำนวนเย็น คุณเอกพล เสียงดัง ที่ได้ช่วยอ่านต้นฉบับอย่างถี่ถ้วนเพื่อการแก้ไขทั้งด้านเนื้อหา และรูปแบบ ผู้ให้การสนับสนุนด้านการเขียนและจัดพิมพ์คือ มูลนิธิไฮริช-เบิร์ล และโครงการสนับสนุนตำราพื้นฐาน คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสำนักพิมพ์ฟ้าเดียวกันที่ช่วยจัดการเรื่องการพิมพ์และจำหน่าย

ประภาส ปันตบแต่ง

ภาควิชาการปกครอง

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาฯ
มกราคม 2552